

ประสิทธิภาพการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสังฆาธิการในตำบลละแม อำเภอละแม จังหวัดชุมพร

EFFICIENCY IN BUDDHISM PROPAGATION OF ADMINISTRATIVE MONKS IN LAMAE SUBDISTRICT, LAMAE DISTRICT, CHUMPHON PROVINCE

พระโสภณ โสภณ^{1*}, พระอนุสรณ์ อนุตตรโร¹, พระครูเนกขัมมธรรมธาร¹

Phra Sophon Sobhano^{1*}, Phra Anusorn Anuttaro¹, Phrakhruekkhamthammathan¹

* Corresponding Author E-mail: soponpromsuk27@gmail.com

Received April 8, 2026; Revised May 18, 2026; Accepted June 19, 2026

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาระดับประสิทธิภาพการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสังฆาธิการตำบลละแม อำเภอละแม จังหวัดชุมพร 2. ศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่มีต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสังฆาธิการตำบลละแม อำเภอละแม จังหวัดชุมพร และ 3. ศึกษาแนวทางการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสังฆาธิการตำบลละแม อำเภอละแม จังหวัดชุมพร เป็นการดำเนินการวิจัยแบบผสมวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 386 คน และการวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการศึกษาจากเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และภาคสนาม ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 10 รูปหรือคน วิเคราะห์ข้อมูลแบบพรรณนาความ และสรุปเป็นความเรียง

ผลการวิจัยพบว่า 1. ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสังฆาธิการในตำบลละแม อำเภอละแม จังหวัดชุมพร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.09$, S.D.= 0.809) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน 2. ปัญหาและอุปสรรคในการเผยแผ่เกิดจากข้อจำกัดด้านกระบวนการบริหารจัดการและรูปแบบการสื่อสารมากกว่าการขาดทรัพยากร การถ่ายทอดธรรมะยังใช้รูปแบบเดิมไม่สอดคล้องกับสังคมปัจจุบัน กิจกรรมขาดความต่อเนื่อง การเข้าถึงประชาชนไม่ทั่วถึง และการจัดเวลาไม่เหมาะสมกับวิถีชีวิตของชุมชน และ 3. แนวทางการเผยแผ่

¹ คณะสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

¹ Faculty of Social Sciences, Mahachulalongkornrajavidyalaya University

มุ่งเน้นการดำเนินงานอย่างเป็นระบบและสอดคล้องกับบริบทของชุมชน โดยพัฒนาในด้านคุณภาพ ปริมาณ และเวลา ด้านคุณภาพเน้นปรับเนื้อหาธรรมะและวิธีสื่อสารให้เข้าใจง่าย และเชื่อมโยงกับชีวิตร่วมสมัย ด้านปริมาณเน้นการวางแผนจัดกิจกรรมที่หลากหลายและกระจายสู่ชุมชนอย่างทั่วถึง ส่วนด้านเวลาให้กำหนดตารางกิจกรรมที่ชัดเจน สม่่าเสมอ และเหมาะสมกับวิถีชีวิตประชาชน พร้อมทั้งนำเทคโนโลยีมาใช้ในการประชาสัมพันธ์และสนับสนุนการดำเนินงาน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในระดับชุมชน

คำสำคัญ: ประสิทธิภาพ; การเผยแผ่พระพุทธศาสนา; พระสังฆาธิการ

Abstract

This research aims to 1. study the effectiveness of Buddhist dissemination by Buddhist monastic leaders in Lamae Subdistrict, Lamae District, Chumphon Province; 2. study the problems and obstacles to Buddhist dissemination by Buddhist monastic leaders in Lamae Subdistrict, Lamae District, Chumphon Province; and 3. study the approaches to Buddhist dissemination by Buddhist monastic leaders in Lamae Subdistrict, Lamae District, Chumphon Province. The research employs a mixed-methods approach, combining quantitative data collection from a sample of 386 individuals with qualitative data collection through document analysis, concepts, theories, and related research, as well as fieldwork involving in-depth interviews with 10 key informants (monks or individuals). The data were analyzed descriptively and summarized in narrative form.

The research findings revealed that: 1. The overall public opinion regarding the effectiveness of Buddhist dissemination by monastic leaders in Lamae Subdistrict, Lamae District, Chumphon Province, was at a high level ($\bar{X}$ = 4.09, SD = 0.809). When considered in each aspect, all aspects were found to be at a high level. 2. Problems and obstacles in dissemination stemmed more from limitations in administrative processes and communication methods than from a lack of resources. The transmission of Dharma remained in an outdated format, unsuitable for contemporary society. Activities lacked continuity, public access was uneven, and scheduling

was inappropriate for the community's lifestyle. 3. Recommendations for dissemination focus on systematic operations aligned with the community context, improving quality, quantity, and timing. Quality development emphasizes adapting Dharma content and communication methods for easier understanding and relevance to contemporary life. Quantity development focuses on planning diverse activities and ensuring widespread community reach. Timing development involves establishing clear, consistent, and appropriate activity schedules for the public, along with utilizing technology for publicity and operational support to enhance the effectiveness of Buddhist dissemination at the community level.

Keywords: Efficiency; Propagation of Buddhism; Buddhist Clergy

บทนำ

การเผยแผ่พระพุทธศาสนามีมาตั้งแต่สมัยพุทธกาล โดยพระพุทธเจ้าทรงประกาศพระศาสนาด้วยพระองค์เอง และเสด็จไปเผยแผ่ยังแคว้นต่าง ๆ ในชมพูทวีป ต่อมาทรงส่งพระอรหันตสาวก 60 รูปออกจาริกเผยแผ่ เพื่อประโยชน์และความสุขแก่ชนจำนวนมาก โดยเน้นการแสดงธรรมที่งามในเบื้องต้น ท่ามกลาง และที่สุด พร้อมทั้งประกาศพรหมจรรย์อย่างบริสุทธิ์ครบถ้วน แนวทางดังกล่าวจึงเป็นหลักสำคัญของการเผยแผ่ที่มุ่งใช้ธรรมะและการสื่อสารธรรม และได้สืบทอดต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน เป็นแบบอย่างของการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในสังคมไทย (วิ.ม. 4/32/40)

ในสังคมปัจจุบัน การเผยแผ่พระพุทธศาสนามีความซับซ้อนมากขึ้น โดยเฉพาะในระดับชุมชนท้องถิ่น เช่น อำเภอละแอม แม้วัดยังคงเป็นศูนย์กลางทางจิตใจของประชาชน แต่การเผยแผ่ยังประสบปัญหาด้านรูปแบบ วิธีการ และการสื่อสารที่ไม่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนยุคใหม่ รวมทั้งข้อจำกัดด้านเวลา บุคลากร และสื่อที่ใช้ จึงจำเป็นต้องอาศัยการบริหารจัดการที่เหมาะสมและการใช้สื่อที่หลากหลาย พร้อมทั้งศึกษาปัญหาในพื้นที่เพื่อกำหนดแนวทางการเผยแผ่ให้สอดคล้องกับบริบทท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น (พระครูสังฆรักษ์สาร บุญเอก, 2558)

การวิจัยครั้งนี้ใช้แนวคิดเกี่ยวกับการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเชิงรุกและเชิงรับเป็นกรอบในการศึกษา โดยการเผยแผ่เชิงรับคือการสอนธรรมะภายในวัด ส่วนการเผยแผ่เชิงรุกคือการออกไปเผยแผ่นอกสถานที่ รวมถึงการดำเนินงานด้านการศึกษาสงเคราะห์และสาธารณสงเคราะห์ ควบคู่กับแนวคิดด้านการสื่อสารและการบริหารจัดการ ซึ่งเห็นว่าการเผยแผ่ต้องใช้

วิธีการและสื่อที่เหมาะสมกับผู้ฟัง และผู้เผยแพร่ต้องเป็นกัลยาณมิตร มีความรู้และความประพฤติดี เพื่อให้ประชาชนเข้าใจและนำหลักธรรมไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้อย่างแท้จริง (เสฐียรพงษ์ วรรณปก, 2540)

จากปัญหาดังกล่าว จึงเห็นความสำคัญของการศึกษาการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสังฆาธิการในตำบลละแม ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ประชาชนผูกพันกับศาสนาและวัดมีบทบาทต่อชุมชน โดยมุ่งศึกษาสภาพการดำเนินงาน ปัญหา อุปสรรค และแนวทางพัฒนา เพื่อประเมินประสิทธิภาพและหาแนวทางที่เหมาะสมกับบริบทพื้นที่ อันจะนำไปสู่การพัฒนาการเผยแผ่ให้สอดคล้องกับสังคมปัจจุบันและเกิดประโยชน์อย่างยั่งยืนต่อชุมชนและสังคม

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสังฆาธิการตำบลละแม อำเภอละแม จังหวัดชุมพร
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่มีต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสังฆาธิการตำบลละแม อำเภอละแม จังหวัดชุมพร
3. เพื่อศึกษาแนวทางการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสังฆาธิการตำบลละแม อำเภอละแม จังหวัดชุมพร

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบของการวิจัย

เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี ทั้งการวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพมาสนับสนุน

2. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

1. ประชากร ได้แก่ ประชาชนในเขตปกครองเทศบาลตำบลละแม อำเภอละแม จังหวัดชุมพร จำนวน 10,788 คน (สำนักทะเบียนราษฎร, 2568)

2. กลุ่มตัวอย่าง คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Yamane (1973) มีการกำหนดขนาดตัวอย่างตามสัดส่วนของประชาชนในเขตปกครองเทศบาลตำบลละแม แต่ละหมู่บ้านในตำบลละแม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและเป็นตัวแทนของกลุ่มประชากรทั้งหมด ใช้วิธีการคัดเลือกบุคคลากรโดยการสุ่มอย่างง่าย ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 386 คน

3. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ แบ่งเป็นกลุ่ม จำนวน 4 กลุ่ม จำนวน 10 รูปหรือคน ได้แก่ กลุ่มพระสังฆาธิการ จำนวน 3 รูป กลุ่มพระนักเทศน์ จำนวน 3 รูป กลุ่มนักวิชาการด้านการจัดการเชิงพุทธ จำนวน 2 คน และผู้นำชุมชน จำนวน 2 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การวิจัยเชิงปริมาณครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ 1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และ 2. แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิภาพการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสังฆาธิการ ตำบลละแม อำเภอละแม จังหวัดชุมพร โดยในตอนที่ 2 ใช้มาตราประมาณค่าแบบลิเคิร์ต 5 ระดับ ตามแนวคิดของ Likert (1967) เครื่องมือวิจัยได้นำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบ แล้วมาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.60–1.00 และได้นำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 30 คน ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นพบว่ามีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) เท่ากับ 0.972 ซึ่งอยู่ในระดับดีมาก จึงสามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจริงได้อย่างเหมาะสม

2. การวิจัยเชิงคุณภาพครั้งนี้ใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) เป็นเครื่องมือหลักในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยกำหนดเป็นคำถามปลายเปิดที่พัฒนาขึ้นตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดของการวิจัย ทั้งนี้ เครื่องมือดังกล่าวได้ผ่านกระบวนการจัดทำและปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อให้มีความเหมาะสมทั้งในด้านความตรงเชิงเนื้อหาและความชัดเจนของการใช้ภาษา แบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ ปัญหาและอุปสรรคที่มีต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสังฆาธิการ แนวทางการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสังฆาธิการ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามออนไลน์ (Google Form) มีการขอหนังสืออนุเคราะห์จากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อเข้าพื้นที่เก็บข้อมูล ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามได้ครบ 100% และนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปต่อไป

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้การสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล มีการขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ถึงผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการให้สัมภาษณ์ ทำการนัดวัน เวลา และสถานที่ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์ตามวัน เวลา และสถานที่ที่ได้นัดหมายไว้ โดยครอบคลุมประเด็นคำถามอย่าง

ครบถ้วน ทั้งนี้ ได้ขออนุญาตผู้ให้สัมภาษณ์ในการจดบันทึก บันทึกเสียง และบันทึกภาพ เพื่อประกอบการเก็บรวบรวมข้อมูล จากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยวิธีการที่เหมาะสม และเรียบเรียงเพื่อนำเสนอผลการวิจัยต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. การวิจัยเชิงปริมาณ คือ สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับคะแนนเฉลี่ย 5 ระดับ โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของเบสท์ (Best, 1981)

2. การวิจัยเชิงคุณภาพครั้งนี้ดำเนินการโดยถอดเทปสัมภาษณ์เป็นลายลักษณ์อักษร แล้วจัดหมวดหมู่และจำแนกเนื้อหาให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย จากนั้นวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ควบคุมการพิจารณาบริบทและปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ภายหลังได้สังเคราะห์และสรุปผลอย่างเป็นระบบ เพื่อนำไปจัดทำรายงานผลการวิจัยต่อไป

ผลการวิจัย

1. ประสิทธิภาพการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสังฆาธิการตำบลละแม อำเภอละแม จังหวัดชุมพร

ตารางที่ 1 ประสิทธิภาพการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสังฆาธิการ

ประสิทธิภาพการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสังฆาธิการตำบลละแม อำเภอละแม จังหวัดชุมพร	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านคุณภาพการเผยแผ่	4.11	0.842	มาก
2. ด้านปริมาณการเผยแผ่	4.06	0.837	มาก
3. ด้านเวลาในการเผยแผ่	4.10	0.837	มาก
รวม	4.09	0.809	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสังฆาธิการในตำบลละแม อำเภอละแม จังหวัดชุมพร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.09$, S.D.= 0.809) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านคุณภาพการเผยแผ่ ($\bar{X} = 4.11$, S.D.= 0.842) รองลงมา คือ ด้านเวลาในการเผยแผ่ ($\bar{X} = 4.10$, S.D.= 0.837) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านปริมาณการเผยแผ่ ($\bar{X} = 4.06$, S.D.= 0.837) ตามลำดับ

2. ปัญหาและอุปสรรคในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสังฆาธิการตำบลละแม อำเภอละแม จังหวัดชุมพร ได้แก่ 1. ด้านคุณภาพ ขาดระบบสนับสนุนและการ

ประเมิณผล ทำให้การพัฒนาไม่ต่อเนื่อง 2. ด้านปริมาณ พระผู้รับผิดชอบมีจำกัดและมีภารกิจหลายด้าน ส่งผลให้กิจกรรมไม่เพียงพอ และ 3. ด้านเวลา ภารกิจด้านการบริหารทำให้การเผยแผ่ไม่สม่ำเสมอ ปัจจัยเหล่านี้ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการพัฒนากลยุทธ์การเผยแผ่ที่บูรณาการเนื้อหา วิธีการ และการจัดการอย่างเป็นระบบ เพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมและความยั่งยืนของการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในระดับชุมชน

3. แนวทางการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสังฆาธิการตำบลละแม อำเภอละแม จังหวัดชุมพร ได้แก่ 1. ด้านคุณภาพ ปรับเนื้อหาและการสื่อสารให้สอดคล้องกับชีวิตจริงของประชาชนโดยการใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายและเชื่อมโยงกับวิถีชีวิตร่วมสมัย 2. ด้านปริมาณ ขยายโอกาสเข้าถึงธรรมะอย่างทั่วถึง โดยกระจายกิจกรรมสู่ชุมชน และ 3. ด้านเวลา มีการจัดสรรเวลาอย่างเป็นระบบและสอดคล้องกับวิถีชีวิต โดยกำหนดตารางกิจกรรมการเผยแผ่ที่ชัดเจนสม่ำเสมอ เพื่อให้การเผยแผ่มีความต่อเนื่อง

อภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิภาพการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสังฆาธิการตำบลละแม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.09$, $S.D. = 0.809$) และทุกด้านอยู่ในระดับมาก เนื่องจากด้านคุณภาพมีเนื้อหาถูกต้องและสื่อสารเหมาะสม ด้านปริมาณใช้ช่องทางหลากหลายเข้าถึงประชาชน และด้านเวลา มีการจัดสรรกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม อีกทั้งยังสะท้อนถึงต้องการของชุมชนและวิถีชีวิตของประชาชนในพื้นที่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศิริะ ภูมิภักดิ์ (2565) ที่ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าด้านคุณภาพสะท้อนว่าเจ้าหน้าที่มีความรู้ความสามารถเหมาะสมกับหน้าที่ ซึ่งแสดงถึงศักยภาพในการถ่ายทอดหลักธรรมได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม ส่งผลให้การเผยแผ่มีประสิทธิภาพและเข้าถึงพุทธศาสนิกชนได้มากขึ้น อีกทั้งยังช่วยเสริมความน่าเชื่อถือและความศรัทธาของประชาชนต่อการดำเนินงานทางพระพุทธศาสนา และเอื้อต่อการพัฒนาการเผยแผ่อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของพระสมุห์อุเทน สุทธิจิราโค (ไพโรเขียว) (2567) ที่ผลการวิจัยพบว่า ด้านคุณภาพของงานเน้นการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งศาสนสมบัติ กฎระเบียบ การจัดกิจกรรม บุคลากร และการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง โดยการเผยแผ่ควรดำเนินอย่างเป็นระบบ มีแนวทางชัดเจน ใช้บุคลากรที่มีความรู้ และให้ความสำคัญกับคุณภาพเนื้อหา วิธีถ่ายทอด และการประเมินผล เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของพระอุดมวชิรนายก (ประทวน สุขวฑฒโน) (2568) ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านเวลานั้นการพัฒนาบุคลากรอย่าง

ต่อเนื่อง มีการกำหนดช่วงเวลาอบรม ศีลธรรม และพัฒนาทักษะอย่างชัดเจน ควบคู่กับการดำเนินงานตามกรอบเวลา เพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง

2. ปัญหาและอุปสรรคที่มีต่อการการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสังฆาธิการ ตำบลละแม อำเภอละแม จังหวัดชุมพร พบว่าเกิดจากข้อจำกัดด้านการบริหารจัดการและรูปแบบการสื่อสารมากกว่าการขาดทรัพยากร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการถ่ายทอดธรรมะยังคงใช้รูปแบบเดิม ทำให้ไม่สอดคล้องกับบริบทสังคมปัจจุบัน กิจกรรมเผยแผ่ขาดความต่อเนื่อง การเข้าถึงประชาชนยังไม่ทั่วถึง และการจัดเวลาไม่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของพระครูวิสิฐธรรมาภรณ์ (กฤษชัย สุชาติ) (2560) ที่ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาและอุปสรรคสำคัญ ได้แก่ การคัดเลือกข้อธรรมะยังไม่สอดคล้องกับบริบทสังคมปัจจุบัน ขาดความหลากหลายของผู้เผยแผ่และความต่อเนื่องในการนำเสนอ ส่งผลให้เนื้อหาบางส่วนไม่ทันสมัยและไม่สามารถสร้างแรงจูงใจแก่ผู้ฟังได้ นอกจากนี้ วิธีการสื่อสารยังมีรูปแบบจำกัด และช่องทางการเผยแผ่ยังไม่ทันสมัยและไม่ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายอย่างเพียงพอ ทำให้ประสิทธิภาพในการเข้าถึงประชาชนยังไม่เต็มที่ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของพระครูสุธรรมธีรานุยุต (ธีรศักดิ์ ธมมธีโร) (2564) ที่ผลการวิจัยพบว่า พระสงฆ์ยังขาดการประชาสัมพันธ์การบรรยายธรรมอย่างต่อเนื่อง และได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐไม่เพียงพอ โดยเฉพาะด้านการประชาสัมพันธ์กิจกรรม ส่งผลให้คณะสงฆ์ต้องพึ่งพาตนเองทั้งด้านงบประมาณและบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ และยังไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของพระนัฐพล สุธมโม (คลังสุภา) (2567) ที่ผลการวิจัยพบว่า พระสอนศีลธรรมยังขาดทักษะในการสอนศีลธรรมแก่นักเรียนให้เกิดความเข้าใจอย่างแท้จริง เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับสภาพสังคมในปัจจุบัน อีกทั้งยังขาดกระบวนการและเทคนิคในการถ่ายทอดความรู้ที่สามารถสร้างความสนุกสนานและความน่าสนใจให้นักเรียน รวมทั้งยังไม่สามารถเชื่อมโยงเนื้อหาธรรมะให้ผู้เรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในวิถีชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม

3. แนวทางการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสังฆาธิการตำบลละแม ควรดำเนินงานอย่างเป็นระบบและสอดคล้องกับชุมชน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าหากมีการพัฒนาด้านคุณภาพ ปริมาณ และเวลา ได้แก่ ปรับเนื้อหาให้เข้าใจง่ายเข้ากับสังคม วางแผนกิจกรรมให้หลากหลาย กำหนดเวลาอย่างชัดเจนสม่ำเสมอ และใช้เทคโนโลยีช่วยประชาสัมพันธ์ก็จักเพิ่มประสิทธิภาพการเผยแผ่ได้ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของพระปลัดพิสิทธิ ญาณิสโร (ศรีแก้ว) (2567) ที่ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการส่งเสริมประสิทธิภาพงานสาธารณสงเคราะห์ของพระสังฆาธิการควรดำเนินงานอย่างเป็นระบบ โดยใช้ทรัพยากรสนับสนุน ควบคู่การบริหารแบบมีส่วนร่วมและการทำงานเป็นทีม ด้านคุณภาพเน้นพัฒนากระบวนการให้เป็นที่ยอมรับ และใช้เทคโนโลยีจัดการข้อมูล ด้านปริมาณมุ่งขยายการช่วยเหลือให้ทั่วถึงด้วยเทคโนโลยี

และด้านเวลานั้นความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมอย่างยั่งยืน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของพระมหารักราติ ปุณฺณชโน (ลำบัวดี) (2568) ที่ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาควรมุ่งเน้นความเป็นระบบและสอดคล้องกับบริบทผู้เรียนและสังคม โดยด้านความยืดหยุ่นให้ความสำคัญกับการปรับหลักสูตรและกิจกรรมให้ตรงกับความต้องการ เพิ่มทางเลือกในการเรียนรู้และพัฒนาทักษะผู้สอนอย่างต่อเนื่อง ส่วนด้านการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง เน้นการใช้เทคโนโลยีและส่งเสริมทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของพระวีระพงษ์ วีระมโ (ช่วยประคอง) (2566) ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาศักยภาพการเผยแผ่พระพุทธศาสนาควรมุ่งเสริมศักยภาพพระธรรมจาริกให้ใช้ความรู้และทักษะได้อย่างเต็มที่ โดยสนับสนุนการทำงานในหลายมิติ และกำหนดเป้าหมายทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพอย่างชัดเจน เพื่อให้สามารถปรับตัวต่อสังคมที่เปลี่ยนแปลง ทำให้การเผยแผ่เข้าถึงประชาชน เข้าใจง่าย และสอดคล้องกับบริบทปัจจุบัน

องค์ความรู้ใหม่

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัยนี้ชี้ให้เห็นถึงประสิทธิภาพการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสังฆาธิการตำบลละแม อำเภอละแม จังหวัดชุมพร โดยมีปัจจัย

หลัก 2 ส่วนที่เชื่อมโยงกัน คือ องค์ประกอบการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสังฆาธิการตำบลละแม และประสิทธิภาพการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสังฆาธิการตำบลละแม

องค์ประกอบการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสังฆาธิการตำบลละแมมีความเหมาะสมและสอดคล้องกันทั้งด้านสาร ผู้ส่งสาร ช่องทาง และผู้รับสาร โดยเนื้อหาธรรมะมีคุณค่า เข้าใจง่ายและนำไปใช้ได้จริง ผู้ส่งสารมีทักษะที่เหมาะสม ช่องทางหลากหลายช่วยให้เข้าถึงประชาชนได้กว้าง และผู้รับสารมีความพร้อมเรียนรู้ ปัจจัยทั้งสี่จึงเกื้อหนุนกันอย่างเป็นระบบ ส่งผลให้การเผยแผ่มีประสิทธิภาพและช่วยเสริมสร้างศรัทธาพร้อมพัฒนาคุณภาพจิตใจของชุมชนอย่างต่อเนื่อง

ประสิทธิภาพการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสังฆาธิการตำบลละแมสะท้อนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ โดยด้านคุณภาพเน้นความถูกต้องเหมาะสมของการถ่ายทอด ด้านปริมาณเน้นความต่อเนื่องและความหลากหลายให้เข้าถึงประชาชนทั่วถึง และด้านเวลาเน้นการจัดสรรที่เหมาะสม ทั้งสามด้านเกื้อหนุนกัน ทำให้การเผยแผ่มีประสิทธิภาพและส่งเสริมการนำธรรมะไปใช้ในชีวิตได้จริง

สรุปว่า ประสิทธิภาพการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสังฆาธิการตำบลละแมเป็นการดำเนินงานที่เป็นระบบและสอดคล้องกันในทุกองค์ประกอบ ทั้งสาร ผู้ส่งสาร ช่องทาง และผู้รับสาร ทำให้การถ่ายทอดธรรมะถูกต้องและนำไปใช้ได้จริง โดยต้องคำนึงถึงคุณสมบัติของคุณภาพ ปริมาณ และเวลา ซึ่งเกื้อหนุนกันในการสร้างความน่าสนใจ ความทั่วถึง และความเหมาะสมของกิจกรรม ส่งผลให้การเผยแผ่เกิดผลในการเสริมสร้างศรัทธาและพัฒนาจิตใจอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. คณะสงฆ์และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรกำหนดนโยบายส่งเสริมการเผยแผ่พระพุทธศาสนาให้มีความเป็นระบบ โดยสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของพระสังฆาธิการด้านการสื่อสาร การใช้สื่อดิจิทัล และการจัดการองค์ความรู้ เพื่อให้การถ่ายทอดธรรมะมีความทันสมัยและสอดคล้องกับบริบทของสังคมปัจจุบัน

2. หน่วยงานทางพระพุทธศาสนาและภาครัฐควรสนับสนุนงบประมาณและทรัพยากรในการดำเนินกิจกรรมเผยแผ่พระพุทธศาสนา รวมทั้งส่งเสริมการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างวัด ชุมชน และองค์กรท้องถิ่น เพื่อขยายโอกาสในการเข้าถึงหลักธรรมของประชาชนอย่างทั่วถึง

3. คณะสงฆ์ควรกำหนดนโยบายในการวางแผนและกำกับติดตามการดำเนินงานด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนาอย่างต่อเนื่อง โดยมีการประเมินผลการดำเนินงานเป็นระยะ เพื่อให้สามารถปรับปรุงรูปแบบและกระบวนการเผยแผ่ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. พระสังฆาธิการควรปรับปรุงรูปแบบการเผยแผ่ธรรมะให้สอดคล้องกับบริบทของชุมชน โดยใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย เชื่อมโยงหลักธรรมกับปัญหาและประสบการณ์ในชีวิตประจำวัน เพื่อให้ประชาชนสามารถนำหลักธรรมไปประยุกต์ใช้ได้จริง

2. พระสังฆาธิการควรมีการวางแผนจัดกิจกรรมเผยแผ่พระพุทธศาสนาอย่างเป็นระบบและสม่ำเสมอ พร้อมทั้งกระจายกิจกรรมไปยังพื้นที่ชุมชนย่อย โรงเรียน หรือหน่วยงานท้องถิ่น เพื่อเพิ่มโอกาสการเข้าถึงธรรมะของประชาชนในทุกช่วงวัย

3. พระสังฆาธิการควรนำเทคโนโลยีและสื่อออนไลน์มาใช้ในการประชาสัมพันธ์และเผยแผ่พระพุทธศาสนา เช่น การถ่ายทอดสดการแสดงธรรม การเผยแพร่คลิปธรรมะ หรือการใช้สื่อสังคมออนไลน์ เพื่อเพิ่มช่องทางการเข้าถึงของประชาชนในยุคดิจิทัล

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร

2. การศึกษารูปแบบการใช้สื่อดิจิทัลและเทคโนโลยีสารสนเทศในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสังฆาธิการในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร

3. การศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการสนับสนุนกิจกรรมเผยแผ่พระพุทธศาสนาของวัดในอำเภอละแม

เอกสารอ้างอิง

พระครูวิสุทธิสรภาน (กฤษณชัย สุชาโต). (2560). *การเผยแผ่พระพุทธศาสนาของสถานีวิฑูรย์ชุมชนวัดเนินมะคึกวนาราม ตำบลน้ำร้อน อำเภอเมือง จังหวัดตาก* (สารนิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระครูสังฆรักษ์สาธิต บุญเอก. (2558). พุทธวิธีการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ไทยในสมัยปัจจุบัน. *นิตยสารเสียงธรรมจากมหายาน*, 1(1), 1-14.

- พระครูสุธรรมธีรานุยุต (ธีรศักดิ์ ธมฺมธีโร). (2564). *ประสิทธิผลการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา* (สารนิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระนัฐพล สุธมฺโม (คลังสุภา). (2567). *วิธีการเผยแผ่พระพุทธศาสนาตามหลัก 4 ส. เพื่อการพัฒนาพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนในอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี* (สารนิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระปลัดพิสิทธิ์ ญาณิสโร (ศรีแก้ว). (2567). *ประสิทธิภาพการจัดการงานสาธารณสงเคราะห์ของพระสังฆาธิการในอำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา* (สารนิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหารักชาติ ปุณฺณโชโน (ลำบัติ). (2568). *ประสิทธิภาพการบริหารจัดการศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ของคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก* (สารนิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระวีระพงษ์ วีธมฺโม (ช่วยประคอง). (2566). *การพัฒนาศักยภาพการเผยแผ่พระพุทธศาสนาบนพื้นที่สูงของสำนักงานพระธรรมจาริกส่วนภูมิภาค จังหวัดเชียงใหม่* (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระสมุห์อุเทน สุทธิจาโค (ไพโรเขียว). (2567). *ประสิทธิภาพการบริหารจัดการวัดของเจ้าอาวาสในอำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา* (สารนิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระอุดมวชิรนายก (ประทวน สุขวฑฺฒโน). (2568). *ประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก* (สารนิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ศิริระ ภูมิภักดิ์. (2565). *ประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนของเทศบาลตำบลศรีบัวบาน อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน* (สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

สำนักทะเบียนราษฎร. (2568). *จำนวนประชากร 2568*. ชุมพร: เทศบาลตำบลละแม.

เสฐียรพงษ์ วรรณปก. (2540). *พุทธวิธีสอนจากพระไตรปิฎก*. กรุงเทพฯ: เพชรรุ่งการพิมพ์จำกัด.

Best, J. W. (1981). *Research in Education*. New Jersey: Prentice Hall, Inc.

Likert, R. (1967). *The Method of Constructing and Attitude Scale*. New York: Wiley & Son.

Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. (3rd ed.). New York: Harper and Row.